

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság Budapesten, a 2019. év október hó 3. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

v é g z é s t:

A rágalmazás vétsége miatt a vádlott ellen indult büntetőügyben a magánvádló másodfellebbezését elbírálva a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2019. május 21. napján kihirdetett 24.Bf.9895/2018/25. számú ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a magánvádlót a harmadfokú eljárás során felmerült 15.240,- (tizenötezer-kettőszáznegyven) forint bűnügyi költség állam javára történő megfizetésére.

A végzés ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2018. év július hó 3. napján kihirdetett 14.B.13.701/2017/8. számú ítéletében a vádlottat bűnösnek mondta ki rágalmazás vétségében (Btk. 226. § (1) bekezdés), amiért őt megrovásban részesítette. Egyben kötelezte a vádlottat, hogy külön felhívásra fizessen meg 10.000 forint eljárási illetéket.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a magánvádló a bűnösség szélesebb körben történő megállapítása, téves minősítés, továbbá súlyosítás érdekében, míg a vádlott felmentésért jelentett be fellebbezést.

A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2019. év május hó 21. napján kihirdetett 24.Bf.9895/2018/25. számú ítéletével - az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatva - a vádlottat az ellene rágalmazás vétsége miatt emelt vád alól felmentette. Megállapította, hogy az elsőfokú eljárás során felmerült bűnügyi költséget a magánvádló viseli, továbbá a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség viselésére is a magánvádlót kötelezte. A törvényszék álláspontja szerint a feljelentés, illetve a vád tárgyát képező kijelentések egyike sem meríti ki a rágalmazás tényállását. A törvényszék 1., 3., 4. és 5. pontban foglalt kijelentéseket ugyan gyalázkodó jellegűnek tekintette, de megítélése szerint a becsületsértés bűncselekménye jogi személy sérelmére nem követhető el.

A másodfokú bíróság ítélete ellen a magánvádló - meghatalmazott jogi képviselője útján - jelentett be fellebbezést, amelyet írásban is részletesen megindokolt. Ennek lényege szerint az elsőfokú bíróság a feljelentés tárgyát képező öt kijelentés közül a „pénzmosások vannak” kijelentést tekintette tényállításnak és ez alapján állapította meg a vádlott büntetőjogi felelősségét rágalmazás vétségében, amiért őt megrovásban részesítette. A vád tárgyává tett többi kijelentésről azt állapította

meg az elsőfokú bíróság, hogy azok a becsület csorbítására alkalmas kifejezések, de ezek bűncselekményt nem valósítanak meg, mert a becsületsértés alanya csak élő, természetes személy lehet.

A magánvádló jogi képviselője részletesen indokolt írásbeli másodfellebbezésében bemutatta és elemezte - jogtörténeti távlatból is megközelítve - a rágalmazás és a becsületsértés törvényi tényállását, és az Emberi Jogok Európai Bíróságának magyar vonatkozású ítéletét is bemutatta. Másodfellebbezésének indokolásában összefoglalóan arra a következtetésre jutott a magánvádló jogi képviselője, hogy nincs törvényi alapja annak a bírósági megállapításnak, hogy a becsületsértés passzív alanya jogi személy nem lehet. Ezért az eljáró bíróságoknak vizsgálniuk kellett volna, hogy a vádlott kijelentései becsületsértést megvalósítanak-e. E körben megállapítható lett volna, hogy a vád tárgyát képező kijelentések a bank működésével (közérdekű tevékenységével) kapcsolatban hangzottak el. A bankok tevékenységére szigorú jogszabályi előírások vonatkoznak, az ügyfelek pénzét kezelik, irányukban alapvető elvárás, hogy ezt a jogszabályok maradéktalan betartásával tegyék. Így egy olyan állítás, amely szerint a bank „lop, csal, hazudik” alkalmas az ügyfelek bizalmának megingatására és a bank társadalmi megbecsülésének csorbítására. A védelmi másodfellebbezés arra is kitért, hogy egy alkotmánybírósági határozat értelmében nincs akadálya, hogy a sértett a polgári jog és a büntetőjog eszközeit is igénybe vegye jogsérelmének orvoslására. Az alkotmánybíróság határozat kimondta, hogy nem lehet elhárítani a sértett magánvádlónak az elkövető büntetőjogi felelősségre vonásának igényét azzal, hogy a polgári jogi út célravezetőbb lenne, a személyiségi jogok alkotmányos védelme ugyanis a különböző jogágak által párhuzamosan, akár egyidejűleg biztosított igényérvényesítési rendszeren keresztül valósul meg.

Mindezek alapján a magánvádló jogi képviselője indítványozta, hogy az ítéletábra a törvényszék ítéletét változtassa meg, és a vádlottat mondja ki bűnösnek a Btk. 226. § (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő rágalmazás vétségében. Másodlagosan - értelemszerűen a bűnösség megállapítása mellett - szorgalmazta, hogy a harmadfokú bíróság a vádlott bűnösségét a Btk. 227. § (1) bekezdésében rögzített becsületsértés vétségében mondja ki. Ezzel párhuzamosan indítványozta, hogy az ítéletábra a megrovásnál súlyosabb szankciót alkalmazzon, mert az nem alkalmas a speciálpreventív büntetési cél eléréséhez.

Az ítéletábra mindenekelőtt abban a kérdésben foglalt állást, hogy helye van-e harmadfokú eljárásnak.

A Be. 615. § (1) bekezdése értelmében a másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye a harmadfokú bírósághoz a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bírósággal ellentétes döntése esetén. A fenti törvényhely (2) bekezdés a) pontja értelmében ellentétes a döntés, ha a másodfokú bíróság olyan vádlott bűnösségét állapította meg, vagy olyan vádlott kényszergyógykezelését rendelte el, akit az elsőfokú bíróság felmentett vagy vele szemben az eljárást megszüntette.

A korábbiakban részletezettek szerint az elsőfokú bíróság megállapította a vádlott büntetőjogi felelősségét, míg a másodfokú bíróság a vádlottat felmentette. Ekként a bűnösség kérdésében eltérően foglalt állást az első- és másodfokú bíróság, ezért a fentebb idézett törvényhely értelmében megnyílt a harmadfokú eljárás lehetősége.

A harmadfokú bíróság az ellentétes irányú fellebbezéseket nyilvános ülésen bírálta el a Be. 620. § (1) bekezdése értelmében. A Fővárosi Ítéletábra harmadfokú nyilvános ülésén a magánvádló jogi képviselője az írásbeli beadványában mindenben megegyezően nyilatkozott és a vádlott büntetőjogi felelősségének megállapítását és vele szemben jogkövetkezmény alkalmazását szorgalmazta.

A vádlott védője perbeszédében hangsúlyozta, hogy helyesen járt el a másodfokú bíróság, amikor a vádlottat felmentette, mert valamennyi bizonyítékot részletesen megvizsgálta és a felmentő rendelkezést is részletesen megindokolta. Rámutatott, hogy a vád tárgyát képező kijelentések álláspontja szerint nem minősülnek tényállításnak, mert jöllehet múltbéli, illetve a jelenben is zajló cselekményekre vonatkoznak, azonban minden konkrétumot mellőznek, így behatárolhatatlanok, nem minősülnek tényállításnak, hanem mindössze értékítéletnek. A védő csatolt egy korábbi jogerős felmentő ítéletet, amelyben lényegében megegyező kijelentések miatt indult büntetőügyben a vádlottat felmentették. Mindezek alapján a védő a másodfokú bíróság ítéletének helybenhagyására tett indítványt.

A vádlott az utolsó szó jogán ártatlanságát hangsúlyozta és annak a meggyőződésének adott hangot, hogy kijelentései nem tényállítások, hanem értékítéletek, ezért büntetőjogi felelősségre vonása nem lehetséges, így szintén a másodfokú bíróság felmentő ítéletének helybenhagyását kérte a harmadfokú bíróságtól.

A magánvádló fellebbezése nem alapos.

A harmadfokú bíróság a Be. 618. § (1) bekezdésében meghatározott keretek között az első- és a másodfokú bírósági eljárást arra tekintet nélkül bírálta felül, hogy ki milyen okból fellebbezett. Ennek során megállapította, hogy a harmadfokú eljárás törvényes előfeltételei fennálltak. Az iratok alapján az is megállapítható volt, hogy az első- és másodfokú bíróság a perrendi szabályokat maradéktalanul megtartotta. Nem vétettek olyan eljárási hibát, amely a felülbírálat akadályát képezné, illetve amely hatályon kívül helyezésre adna okot. A másodfokú bíróság az ítéletének indokolásában helyesen foglalt állást abban a tekintetben, hogy a feljelentés tárgyát képező kijelentések egyike sem alkalmas a Btk. 226. § (1) bekezdésében megfogalmazott rágalmazás vétségének megállapítására. Helyesen mutatott rá a Fővárosi Törvényszék, hogy a vádlott által tett és a magánvádló által sérelmezett kijelentések tényállításnak nem minősülő, leginkább gyalázkodó kijelentéseknek minősülnek, amelyek nem alkalmasak a tárgyalat különös részi tényállás megállapítására. A másodfokú bíróság ítéletének 5-6. oldalán kifejtettekkel az ítéletábra mindenben egyetértett. A magánvádló jogi képviselőjének perbeszédében elhangzottakkal kapcsolatban szükségesnek tartja az ítéletábra rögzíteni, hogy a rágalmazást - a törvényi tényállás megszövegezéséből adódóan - tényre lehet elkövetni, mégpedig a becsület csorbítására alkalmas hamis tény állításával, terjesztésével, közlésével. A vádlott által tett kijelentések az ítéletábra álláspontja szerint sem alkalmasak a rágalmazás vétségének megállapítására, azok mögött valószínűsítő ténybeli tartalom nem állt, ezek olyan általánosságban használatos kifejezések, amelyek tehát nem alkalmasak önmagukban a tényállítás közlésére, híresztelésére.

A rágalmazáshoz képest szubszidiáris - kiegészítő - tényállás a becsületsértés vétsége, azonban az ítéletábra álláspontja szerint ezen törvényi tényállás megvalósulása sem állapítható meg a vádlott terhére. Önmagában a vádlotti kijelentések durvasága alappal vethetik fel a becsületsértés megállapíthatóságát, de e körben is osztotta a harmadfokú bíróság a törvényszék álláspontját, amely jogi személy esetében nem látta megállapíthatónak a becsületsértést. Az állandóan követett bírói gyakorlatnak megfelelően jogi személy sérelmére nem követhető el a becsületsértés vétsége. A magánvádló jogi képviselőjének írásbeli fellebbezésében hivatkozott eseti döntés az ítéletábra álláspontja szerint nem állítható párhuzamba a jelen ügyben rögzített tényállással. A BH1993.139. számú jogesetben rögzítettek szerint, ha a becsületsértő kifejezés vagy tényállítás nem az emberi méltóságot, hanem a társadalmi megbecsülést sérti, a becsületsértés vagy rágalmazás sértettjeként nem csak a természetes személy, hanem a jogi személy is jogosult magánindítvány előterjesztésére.

A jelen eljárás tárgyát képező ügyben azonban tényállítás nem hangzott el, ezért a büntetőjogi felelősségre vonás sem foghat helyt.

A fentiekén túlmenően a becsületsértés törvényi tényállása a sértett munkakörének ellátásához, közmegbízatásának teljesítéséhez vagy közérdekű tevékenységéhez kapcsolódik. Ezek közül az utóbbi kettő szóba sem kerülhet, de az első feltétel sem, mivel a „sértett munkakörének ellátása” is tipikusan természetes személyhez köthető kifejezés, így jogi személy esetében egyik feltétel sem állapítható meg az ítéltábla álláspontja szerint. Kétségtelen tény, hogy a vádlott által használt, egyébként gyalázkodó kifejezések nem jó színben tüntetik fel a magánvádlót, azonban a harmadfokú bíróság álláspontja szerint a vádlotti magatartás lényegét tekintve a gazdasági, üzleti életben egy cégről kialakult jóhírnév, az úgynevezett „goodwill” megsértését eredményezhetik, amely azonban nem büntető-, hanem polgári jogi kategória.

A Fővárosi Ítéltábla a kifejtettek értelmében a másodfokú bíróság ítéletét - helyes indokainál fogva - helybenhagyta a Be. 623. §-a értelmében.

A harmadfokú eljárásban felmerült bűnügyi költségről megállapította az ítéltábla, hogy azt a sikertelenül fellebbező magánvádló köteles az állam javára megfizetni a Be. 613. § (1) bekezdése értelmében.

Budapest, 2019. év október hó 3. napján

Dr. Hrabovszki Zoltán s.k.  
a tanács elnöke

Dr. Németh Nándor s.k.  
előadó bíró

Dr. Halász Etelka s.k.  
bíró

A Fővárosi Törvényszék 24.Bf.9895/2018/25. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság 4.Bhar.175/2019/4. számú végzése folytán a 2019. év október hó 3. napján jogerőre emelkedett.

Dr. Hrabovszki Zoltán sk.  
a tanács elnöke